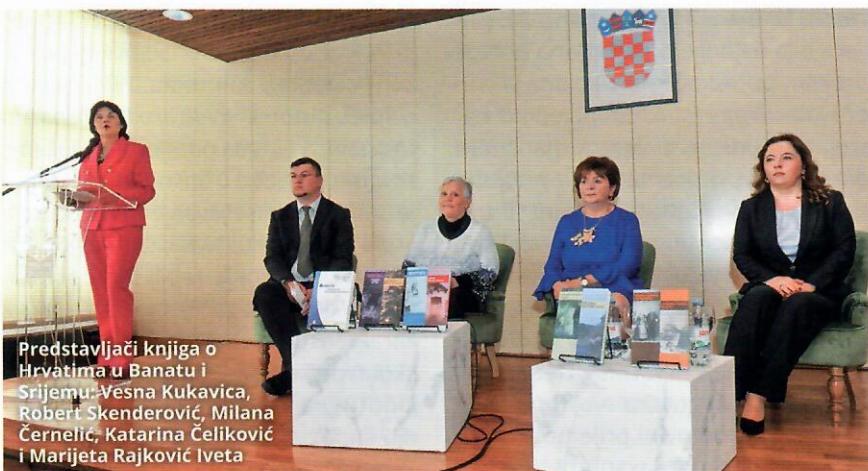

Kazivači i čitači kulturne baštine Hrvata iz Vojvodine

"Sustavna istraživanja tradicijskih kulturnih praksi Hrvata u Vojvodini iznimno su važna – ona omogućuju njihovo kontekstualiziranje u ukupnu hrvatsku kulturu te snažno pridonose nacionalnoj identifikaciji naših sunarodnjaka u Srijemu, Banatu i Bačkoj", rekao je izaslanik predsjednika Vlade Republike Hrvatske dr. sc. Milan Bošnjak

Tekst: SNJEŽANA RADOŠ

Foto: KRASNODAR PERŠUN

U sklopu manifestacije Noć knjige Hrvatska matica iseljenika priredila je svečano predstavljanje dviju knjiga:

"Hrvati u Banatu: doseljavanje, tradicijska baština i identitet" (2022.) i "Identitet srijemskih Hrvata kroz prizmu tradicijske baštine" (2020.), koje je održano u dupkom punoj Velikoj dvorani Hrvatske matice iseljenika u Zagrebu 21. travnja 2023. Uz pozdravne riječi Matičina zamjenika ravnatelja dr. sc. Ivana Tepeša, ministra za ljudska i manjinska prava te društveni dijalog u Vladi Republike Srbije Tomislava Žigmanova, izaslanika predsjednika Vlade RH dr. sc. Milana Bošnjaka, o knjigama su govorili: dr. sc. Robert Skenderović, znanstveni savjetnik Hrvatskog instituta za povijest, prof. dr. sc. Milana Černelić te u ime sunakladnika v. d. ravnateljica Za-

voda za kulturu vojvođanskih Hrvata prof. Katarina Čeliković, kao i izv. prof. dr. sc. Marijeta Rajković Iveta s Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Voditeljica promocije bila je Vesna Kukavica, rukovoditeljica Odjela za nakladništvo HMI-ja.

Recentna etnološka i kulturnoantropološka istraživanja Hrvata u Vojvodini

rezultirala su reprezentativnim znanstvenim monografijama, koje su promovirane prvi put u Zagrebu u sklopu ovogodišnje manifestacije Noć knjige. Istraživanja su provedena od 2009. do 2021. godine. Knjige su, iz pera vrsnih znanstvenika iz Hrvatske i Srbije te iz pera darovitih studenata, objavljene u suzdravstvu FF Pressa, Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Ove kvalitetne etnološke studije opremljene su iscrpnim znanstvenim aparatom, uključujući pouzdane bibliografije, literaturu i izvore te popis kazivača i odabranu fotografsku građu, rečeno je na promociji. Obrađena je

Izložba nematerijalne kulturne baštine Hrvata u Srbiji "Živa baština" zrcali živost kulturnoga naslijeđa Hrvata u Srbiji

cjelokupna tradicijska kultura Hrvata u Vojvodini, koju pripadnici hrvatske zajednice višestoljetno brižno njeguju u svakodnevnim kulturnim i društvenim praksama diljem toga multikonfesionalnoga i multietničkoga prostora. Kazivači iz svih hrvatskih zajednica u Vojvodini isticali su kulturne i društvene običaje i pobožnosti svoje sredine.

Svečanosti su nazočili mnogobrojni ljubitelji znanstvene i lijepo knjige iz akademске zajednice Zagreba i javnoga života Republike Hrvatske, među kojima izdvajamo zastupnicu i predsjednicu Odbora za Hrvate izvan RH u Hrvatskom saboru gđu Zdravku Bušić, veleposlanicu Republike Srbije u Hrvatskoj gđu Jelenu Milić, izaslanicu ministra vanjskih i europskih poslova prof. dr. sc. Vandu Babić Galić, predsjednika Upravnog vijeća HMI-ja gosp. Milana Kovača, prodekanicu Filozofskoga fakulteta izv. prof. dr. sc. Dolores Grmaču, predstavnici Ministarstva kulture i medija gđu Ivu Mostarčić i predstavnici Ministarstva znanosti i obrazovanja gđu Ivanu Prosinečki.

Skup je pisanim putem pozdravio ugledni kulturni djelatnik, pravnik i diplomat Naco Zelić, višedesetljetni predsjednik zavičajnih društava Hrvata iz Vojvodine, čestitajući mlađim naraštima koji su napisali ova vebna djela.

IZLOŽBA "ŽIVA BAŠTINA"

Program je nastavljen svečanim otvorenjem "Izložbe nematerijalne kulturne

Otvorenie izložby nematerijalne kulturne baštine Hrvata u Srbiji "Živa baština"

baštine Hrvata u Srbiji" pod znakovitim nazivom "Živa baština". Nematerijalno blago stručno je obrađeno i u pojedinim knjigama tako da izložba zrcali život kulturnoga naslijeđa Hrvata u Srbiji. Izložbu je otvorio Tomislav Žigmajnov, raniji ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata te aktualni ministar u Vladi Republike Srbije za ljudska i manjinska prava te društveni dijalog.

Izložba "Živa baština" sadrži 22 elementa bogate nematerijalne baštine iz područja jezika, običaja, glazbe, plesa, tradicijskih umijeća i obrta kao što su: bunjevački i šokački govor bačkih Hrvata, "Dužjanca", tamburaške prakse, stvaralaštvo u tehnici slame, umijeće izrade šlinga, vinogradarski običaj proslave svetog Vinka (Vincencija) i "kraljci" u Rumi, Veliko prelo u Subotici, bećarac, ophod betlemaša u Srijemu, golubinačke mačkare, običaj "tuta" u Plavni, običaj zvonjenja za pokojnike u Surčinu, tradicijsko dvoglasno pjevanje šokačkih Hrvatica iz Monoštora, "polivači", čuvari Isusova groba, duhovski ophod "kralji-

ca", bunjevačko momačko kolo, priskakanje ivanjske vatre, priprema kruha "božićnjaka", umijeće izrade bunjevačkih i šokačkih papuča (papučoš) i drugo.

Izvođači prigodnoga kulturno-umjetničkog programa odjeveni u živopisne narodne nošnje bili su recitator Petar Huska koji je nadahnuto interpretirao pjesmu na ikavici, dok je dojamljivi tradicijski napjev izvela Martina Čeliković.

ČITALAČKI MARATON

U nastavku manifestacije slijedilo je u Maloj dvorani HMI-ja otvorene impresivne izložbe cjelokupne nakladničke djelatnosti Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata s više od sedamdeset reprezentativnih monografija iz svih granica ljudske djelatnosti Hrvata u Srbiji, od beletristike, historiografskih sinteza, udžbenika do likovnih monografija i bogate periodike Zavoda te časopisa Nova riječ i Godišnjaka za znanstvena istraživanja i to u čast Zavodove 15. obljetnice svestranog djelovanja. Izložbu je predstavila nazočnoj publici i studentima v. d. ravnateljica ZKVH Katarina Čeliković uz kazivače i studente čitače na lokalnim idiomima hrvatskoga jezika iz Vojvodine. □

ENG The very well attended Book Night at the Croatian Heritage Foundation was marked by the cultural heritage of the Vojvodina Croats. It began by introducing two books, "Croats in Banat: Immigration, Traditional Heritage and Identity" and "Identity of the Srijem Croats through the Prism of Traditional Heritage". This was followed by the opening of an exhibition of the intangible cultural heritage of Croats in Serbia entitled "Living Heritage" and then an exhibition of the entire publishing activity of the Institute for the Culture of Vojvodina Croats, with speakers and student readers in the local Croatian dialects from Vojvodina.

Izložba nakladničke djelatnosti Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata